

וקראת לשבת עיונג

עיון תורני בפנינו באגדה ובסולת פלאו

טל': 054-8457834 | לקבלת העיון במייל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"נ שרינה בת זהירה | להצלחת כל התורמים והמסייעים ברוחניות ובגשמיות

גליון מס' 514

פרשת לך לך

יא בחשוון התש"פ

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

שלא לשכוח את תורת ה'

בשנה האחרונה לחיי מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, הוא מעד, נחבל בגבו והובהל לבית החולים כדי לוודא שלא נגרם כל נזק לגופו מחמת הנפילה.

הרופאים וידאו תחלה שמרן לא ניזוק מבחינה פיזית וגופנית. וכדי לבדוק שהנזק לא התבטא גם בפעילות המוחית וגרם לשכחה וכדומה, הוצרכו לשאול אותו מספר שאלות.

"כן, בבקשה", השיב מרן, "שאלו מה שאתם רוצים!".

הרופאים פצחו בסדרת שאלות: "כמה ילדים יש לכבוד הרב?" "כמה בנים, וכמה בנות?" "כמה נכדים?"...

מרן השיב תשובות מדויקות, ולאחר מכן הוכיח את הרופאים: "אלו השאלות?! תשאלו אותי על דברים יותר עמוקים! הרי יש לכם פה בית-כנסת, תביאו כמה ספרים, תביאו ש"ס, תביאו רמב"ם, תביאו פוסקים, תאמרו לי את מספר העמוד, וכך נראה אם הזיכרון שלי לא נפגם חלילה!".

על אתר הובאו למקום שתיים-שלוש מסכתות. הרופאים ציינו את מספר העמוד, ורבנו החל לדלות מתוך מעיין זכרונו הנובע את דברי הגמרא, הרש"י והתוספות...

הרופאים סברו, כי אולי הספרים המסוימים הללו נחרטו במקרה בזכרונו של מרן, ושלחו להביא ספרים נוספים מבית הכנסת, אך רבנו הפתיע אותם בזכרונו הבהיר, כשהוא מצטט בדיוק מופלא כקורא מתוך הכתב מכל הספרים עליהם נבחו. הרופאים סיימו את הבדיקה בהתנצלות: "סליחה כבוד הרב, הלוואי והמוח שלנו יעבוד כמו המוח שלך!"...

בתקופה מסוימת נזקק מרן לתרופה מסוימת העלולה לפגוע בשני אחוזים מהזכרון. רבנו לא הסכים ליטול את התרופה ואמר בתוקף: "מוטב לי להישאר חולה ולא לשכוח חלק קטן מהתורה!"

הרופאים ניסו לשכנעו ליטול את התרופה, בטענה כי הפגיעה בזיכרון היא מזערית ובטלה בשישים, אך רבנו לא הסכים בשום אופן. כל חייו הוא קיים בעצמו "הישמר לך פן תשכח" ונהגו ונשמר שלא לשכוח את תורת ה'.

הוא היה אומר כי כל איברי האדם, כמו העיניים, הראש או המוח – ניתנו לאדם מעם ה' יתברך לצורך לימוד וידעת התורה. ואם אדם אינו לומד או אינו זוכר, הוא עתיד להיתבע על כך לעתיד לבוא: מפני מה לא למדת או לא זכרת את תלמודך?!

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום ואור ואלק שלום"א

גם אותנו מנסים...

מעשה במוכר כלי זכוכית שהיתה חנותו מלאה סחורה. המדפים טעונים כוסות וקנקנים, צלוחיות ערוכות על הרצפות וגודשות את השולחן. והנה מגיע משלוח נוסף, סל מלא דברי זכוכית. החליט לנעוץ וו בקיר, ולתלות עליו את הסל. אבל הסל כבד, ואם פול - ישברו הכלים. מה עשה? "הביא יתד, ותקעה, וניתלה בה, (וכאשר נוכח לראות שהיא נושאת את משקלו), אחר כך תלה את קופתו".

לגבי מה דברים אמורים? המדרש מביא זאת לענין הנסיונות שהקדוש ברוך הוא מנסה את האדם: אין הוא מנסה אלא את מי שיכול להחזיק מעמד, לעמוד בנסיון.

החל מפרשתנו, מתחילים אנו לעקוב אחר נסיונותיו של אברהם אבינו עליו השלום, אבי האומה. לאחר שהושלך לכבשן האש על אמונתו, לאחר שישב בצינוק כלא, לאחר שנחלץ והחל לעשות נפשות לאמונת האמת וראה פרי בעמלו - "ויאמר ה' אל אברם לך לך". נטוש הכל, קום ולך, ואין אומרים לך לאן. אלא "אל הארץ אשר אראך". הוא מגיע לארץ הקודש, מתחיל לקרוא בה בשם ה', והנה רעב נורא מאלצו לרדת מצרימה, ורעייתו נלקחת לבית פרעה. שרשרת של ייסורים, תלאות, נסיונות. כי יש את מי לנסות, היתד חזקה ואיתנה!

לא פעם עומדים אנו, ונותנים הודאה על חלקנו. דומה, שזמה עשרות דורות לא שרתה עלינו כזו חמלת שמים. ברוך ה', יש לחם לאכול, ובגד ללבוש, וקורת גג. ומים בברזים, ואור חשמל. תנורי ישול ומכונות כביסה, רכבים ומיזוג אויר. הרי לקיסר נפוליאון לא היו מים זורמים בארמונו, שלא לדבר על נורת ניאון פשוטה... ובלחיצה על מתג אנו מפעילים תזמורות ומקהלות...

כל זאת, בגשמיות. וברוחניות - הרי זה דור שפע שכמוהו לא היה! רשתות חינוך תורניות מלוות את הפעוט מקטנותו ועד לישיבות הקטנות והגדולות ולכוללי האברכים. צאצאינו לומדים מפי טובי המורים, המחנכים והרבנים, בתנאים הנוחים ביותר. אולמי לימוד וספריות ענק, פנימיות משוכללות ומעדני מזון, לשובע ולא לרזון. וספרים - בכל תחום, בכזה מגוון, פאר והדר. ספרי ראשונים ואחרונים, פלפול ודרוש, הלכה ואגדה. והגישה למקורות כה קלה, עם מפתחות ערוכים, ואינדקס מפורט. ויש שיעורי תורה למבוגרים, מועדונים תורניים לנוער, וחוגי לימוד לנשים. אם נתמצת זאת במילה אחת, נאמר: פינוק! ואנו, בראש ובראשונה, מודים על חלקנו, נותנים תודה לבוראנו, על הרוחניות ועל הגשמיות. על כל הטוב והשפע. ובמבט שני מבינים אנו עד כמה קטנים אנו, שאנו זקוקים לפינוק זה. שהחליטו במרום שאי אפשר לנסותנו בנסיונות קשים. שאינם לפי כוחינו...

ה'נסיון' הגדול, האם ללכת לשיעור תורה שכולו אור וזוהר, לקנות ידיעות נפלאות וזכויות אין סוף - או לבלות שעת סרק בבטלה עקרה, הלכך נסיון יקרא? ה'נסיון' האם ללכת לבושים בצניעות המכבדת את בעליה, או בפריצות ההופכת את ההולכים בה למזולזלים, האם גם זה בכלל נסיון הוא? הגאון הקדוש רבי מרדכי חיים מסלונים זצ"ל תאר את נסיונותינו במשל. רבבות גודשים את האיציטדיון לחזות בתחרות אולימפית לקפיצה לרוחק. אלופי כל הארצות מפגינים יכולתם. האחד קופץ למרחק שמונה מטרים. התפעלות. חברו למרחק שמונה וחצי, מחיאות כפיים. המנצח קופץ למרחק תשעה מטרים, תשואות סוערות. המנצחים צועדים לדוכן, לקבלת המדליות, והנה אדם עובר את המשוכה ונכנס לזירה. הקהל עוצר נשימתו: האמנם יתגלה כוכב חדש? והאלמוני מאותן שימתינו בחלוקת המדליות. בנחרצות שולף הוא את חגורת מכנסיו ובכובד ראש מניח אותה על הארץ, מרחק כחצי מטר מרגליו. ואז אוזר הוא כוחותיו, ובקפיצה אחת עובר את החגורה! בהבעת אושר קד קידה לקהל, וממתין לתשואותיו... כך נראים אנו ונסיונותינו, לעומת נסיונות הדורות שלפנינו!... ועוד מחכים אנו לתשואות. מחמיאים לעצמנו על גבורתנו...

אומנם כן, נסיונות הם, ועמדנו בהם. אבל לעומת הנסיונות שאבותינו התנסו, ועמדו בהם בגבורה, במה נחשבים הם! ואיך נישא פנים אל אבותינו - אם נכשל בנסיונותינו הפעוטים?...

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" (יב, א).

דבינו חיים יוסף דוד אזולאי - החיד"א - מביא כי המילים: "אברם לך לך", הם בגימטריא "גשם", ללמדנו כי כשם שהגשם בזמן שהוא צורר בעננים אין אדם יודע מה טיבו, אולם כאשר הוא יורד אל הארץ כל הבריות נהנים ממנו, כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו: "לך לך מארצך", כי בעודך נמצא במקום אחד אין יוצא שמך בעולם. וכשם שהגשם מביא ברכה לעולם כך גם באברהם נאמר: "והיה ברכה". ומה הגשם מצמיח צמחים אילנות ופירות כך גם אברהם אבינו מגדל שם שמים בעולם, ובזכות כך התברך ונאמר בו: "ואגדלה שמך".

"אל הארץ אשר אראך" (יב, א).

בעיר אחת גר עשיר גדול שהיה מפזר ממון רב על מצוות הכנסת אורחים. מנהגו היה להושיב כל אורח במקום הראוי לו לפי מעלתו. במהלך הזמן כבר למדה עינו החדה של בעל הבית להבחין באורחים לסוגיהם.

בשעת הסעודה הגישו לאורחים הנכבדים ביותר קערה עם בשר שמן וטוב. לפחותים מהם הגישו בשר משובח פחות. לבאים אחריהם במעלתם הוגשה קערת נזיד פשוטה, ולפחותים שבפחותים הוגשה קערת ירקות.

והנה האורח החדש - כאשר הוגש לפניו המעדן, רחרח מעט ולא הכיר מה הוא כי לא הורגל כלל במעדנים כאלה, על כן פשט את ידו ומילא לעצמו מלא הכף מקערת הירקות ואכל בתיאבון רב. קום נא ידידי - אמר בעל הבית לאורח - שב בסוף השולחן... מדוע אתה מבזה את האורח? שאלו ידידיו.

חס ושלום - אמר בעל הבית - אין אני מבזה איש אלא כל חפצי ורצוני לתת לכל אורח ואורח את מבוקשו ואת מאכלו הרגיל לו, לכן כאשר ראיתי כי טעיתי בהערכת, ואיש זה מבכר תבשיל ירקות על מעדן בשר, מיד שיניתי את מקומו למחוז חפצו.

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - הקדוש ברוך הוא קבע לכל עם ועם את מקומו הראוי לו לפי צרכיו וענייניו, ולבני ישראל קבע מקום מושבם בארץ ישראל סמוך לבית הבחירה, אך כאשר פנו ישראל עורף לתורה הקדושה ופשטו ידהם ליטול לעצמם ממנועמי הגויים, הגלה אותם הקדוש ברוך הוא למדינות הגויים כאשר חפץ לבם. במהרה בימינו, כאשר נשוב בתשובה שלמה, ישיב אותנו הקדוש ברוך הוא ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"והנה עלה זית טרף בפיה" (ח, י"א)

החיים שלנו, של כל אחד ואחד מאיתנו, הינם מסע ארוך בין תחנות שונות, טובות ופחות טובות, נעימות לצד כאלה שאינן קלות. כולנו חולפים ביעף על פני צמתים שונים בחיים, לפעמים עלינו לקבל החלטות הרות גורל, ולפעמים אנו צריכים להתמודד בהתמודדות לא פשוטות. זה המצב וזו המציאות אצל כל בני האדם, אך גם בנקודה הזו - זכה העם היהודי בזכיה מיוחדת שאינה מובנת מאליה, זכיה שמשנה את התמונה לחלוטין, מעניקה אופטימיות, מעודדת, מבטיחה את העתיד.

הזכיה הזו, היא הזכיה להאמין ולדעת שיש בורא לעולם, והבורא הזה הוא אבא שלנו, הדואג לכל מחסורנו ועינו צופיה להבטיח את דרכינו ולהיטיב את חיינו. לא רק להאמין בו ולדעת שהוא קיים, אלא לבטוח בו באמת, להישען עליו בעת צרה, לדעת שהוא לצידנו בכל מצב ובכל תנאי, ולבטח הוא ינהלנו על מי מנוחות.

פרשת השבוע חושפת את המאפיין הזה, בדברי היונה בשובה אל התיבה לאחר המבול: 'והנה עלה זית טרף בפיה'. חז"ל מגלים משמעות נסתרת במסר הטמון בעלה שבפי היונה: ככלות ימי המבול ולאחר שבמשך כשנה הוא שדאג למזונה, היא בוחרת ומעדיפה מזון מר כלענה מידו הטובה והרחומה של בורא עולם, על פני מזון מתוק כדבש מידיו של נח!

זה לא שיש לה משהו אישי נגד נח, הלא הוא שהגיש לה את מזונה במשך ימי המבול. אבל זו בדיוק הבעיה - היא לא רוצה מזון מידיו של בשר ודם, היא לא רוצה אוכל מתוק מידיו של בן אנוש. היא מעדיפה מזון שכולו ביטחון בה', הישענות עליו, קשר קרוב אתו. 'היו מזונותי מרורים כזית בידיו של הקדוש ברוך הוא, ואל יהיו מתוקים כדבש בידי בשר ודם!' - קובעת היונה, מעדיפה את העלה המר של ה' על מעדני מלך...

ובכל זאת, גואה ועולה שאלה מהותית: מדוע באמת הביאה עלה מר של זית? - אם אדם נהנה מידי הטובות והמעניקות של בורא עולם, מדוע לא יהיה מזונו מתוק ואהוב, למה שיאכל מזון מר כלענה? אם בפיה מסר כה עמוק ומחזק על הביטחון והאמונה בבורא עולם, מדוע לא יבוא המסר הזה על מצע עלים מתוקים ורעננים?

הסכיתו לגילוי מדהים, אותו חשף הרה"ק בעל ה'דברי ישראל' ממוז'זיץ ז"ע, וכדאי להפנימו אל הלב. הפסוק מצייץ 'והנה עלה זית טרף בפיה' - היא טרפה את העלה, היתה לחוצה אם תמצא אותו אם לא... נכון, היא מעדיפה עלה מר מידיו של בורא עולם על כל מזון מידיו של בשר ודם, אך עדיין יש בה לחץ אם תצליח למצוא עלה כזה, אם תזכה בו בקלות...

לכן העלה היה מר, כי ניכרו ביונה אותות הלחץ, היתה בה מן הדאגה. את המסר הזה כדאי שניקח עימנו מפרשת השבוע, כי כולנו חווים לעתים רגעי משבר ודאגה, לחץ ומבוכה. לפעמים בעיה רפואית מלחיצה, לפעמים נוחתת צרה לא צפויה, לפעמים מצב הפרנסה לוט בערפל. כל יהודי מאמין שה' יפתח לו את השערים, אך אם הוא באמת יבטח בה' ויישען עליו, יעשה את ההשתדלות שלו מתוך רוגע ושלווה - זה יבוא מהר, מתוק ונעים מהצפוי!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

תוכניות מוגדרות (ב)

אדם מוכן ומסוגל לעבוד קשה, אבל

כל זה בתנאי שהוא יראה תוצאות ממעשיו. הידיעה שהעמל הוא לאיזושהי תכלית נותנת משמעות לחיים.

אדם העמל ועמל שלא לתכלית, אף שעצם העבודה במובן הפיזי אינו קשה ומפרך, מרגיש בתחושה שהוא עוסק בעבודת פרך, כתוצאה מהידיעה הרגשית שבעצם הוא יודע - אני לא עושה כלום!... אני סתם ממלא ימים...

כלפי מה הדברים אמורים?

כל בית הוא עולם בפני עצמו, אוטונומיה - מדינה משלה. אנחנו עסוקים בלחנך, בלהחזיר ערכים, בלהעביר מסרים והרבה פעמים אנחנו מרגישים שאנחנו עובדים לריק, אנחנו לא מתקדמים, אנחנו לא כובשים יעדים, התחושה שאנחנו עדיין